

సపోట

మన రాష్ట్రంలో సపోట ఖమ్మం (ఖమ్మం, భద్రాద్రి) జిల్లాలలో సాగు చేయబడుతుంది. ఈ పంటను ఆశించే తెగుళ్ళు, చీడలు తక్కువ కాబట్టి తోటలను తక్కువ పెట్టుబడితో పెంచి ఎక్కువ లాభాలను గడించవచ్చు అంతేకాకుండా సపోటా పండ్లు అధిక శక్తిని, కాల్షియం మరియు విటమిన్లను శరీరానికి అందజేస్తాయి.

రకాలు:

పాల	మన రాష్ట్రంలో విస్తారంగా సాగులో ఉన్న రకం, దిగుబడి ఎక్కువ, పండు పరిమాణం చిన్నది. కోలగా ఉండి గుత్తులుగా కాస్తుంది. తోలు పలుచన, కండ మృదువుగా అధిక తీపి కలిగి ఉంటుంది. పండ్లు నిలువకు, రవాణాకు, ఎగుమతికి అనుకూలం కాదు.
క్రికెట్ బాల్	పండ్లు పెద్దవి, గుండ్రంగా ఉంటాయి. కండ రవ్వలుగా ఉంటుంది. గింజలు అధికం, ఒక మోస్తరు తీపి కలిగి ఉంటుంది. సముద్ర మట్టము నుండి వెయ్యి అడుగుల ఎత్తు వరకు గల ప్రాంతాలు, పొడి వాతావరణంలో బాగా పండుతుంది. కీర్తిబర్తి పండ్లు అండాకారంలో ఉండి, పైతోలు మందంగా, కండ తీయగా ఉంటుంది.
కాలిపత్తి	ఆకులు ముదురు ఆకుపచ్చ రంగులో ఉంటాయి. పండు కోలగా, పరిమాణం మధ్యస్థంగా ఉంటుంది. తోలు మందంగా, కండ తీయగా రుచిగా ఉంటుంది. నిలువకు, రవాణాకు, ఎగుమతికి అనుకూలం, అధిక దిగుబడినిచ్చే రకం.
పి.కె.యం.-1	చెట్టు గుబురుగా పొట్టిగా ఉండటం వలన అధిక సాంద్రతలో నాటడానికి అనుకూలం. పండు కోలగా ఉండి, పరిమాణం మధ్యస్థంగా ఉంటుంది. పండు తోలు పలుచగా ఉండి మెత్తటి కండతో తీయగా ఉంటుంది. దిగుబడి ఎక్కువ.
పి.కె.యం-2	పండు కోలగా ఉండి, పరిమాణంలో మధ్యస్థంగా ఉండి పెద్దగా ఉంటుంది. బరువు 95 గ్రా. ఉంటుంది. నాటిన 5 సం॥రాల తరువాత ఒక చెట్టుకు 80 కిలోల దిగుబడి నిస్తుంది. పి.కె.యం-1 రకం కంటే 42.76% అధిక దిగుబడినిస్తుంది. సపోటా రకాలలో కెల్లా అతి ఎక్కువ చక్కెర శాతం (26.3 ^o బ్రిక్స్) కలిగిన రకం.
పి.కె.యం-3	పండు కోలగా ఉండి, పరిమాణంలో మధ్యస్థం నుండి పెద్దగా ఉంటుంది. రుచిగా ఉంటుంది. చెట్టు నిలువుగా పెరగటం వలన కొబ్బరి వంటి తోటల్లో అంతర పంటగా సాగు చేయడానికి అనుకూలం.
పి.కె.యం -4	ఈ పి.కె.యం-1 నుండి ఎన్నుకోబడిన రకం. చెట్టు గుబురుగా ఉండి, కాయలు గుత్తులు, గుత్తులుగా వస్తాయి. కాయలు కుదురు ఆకారంలో ఉండి, గుజ్జు ఆకర్షణీయంగా ఉంటుంది. చక్కెర శాతం 24-25 ^o బ్రిక్స్ ఉండి ఒక్కొక్క కాయకి కేవలం 2-3 గింజలు ఉండును.
డిహెచ్ యస్-1	కాయలు కోలగా పెద్దవిగా మరియు తియ్యగా ఉంటాయి
డిహెచ్ యస్-2	కాయలు కోలగా పెద్దవిగా మరియు తియ్యగా ఉంటాయి

కో -1 చెట్టు మధ్యస్థంగా ఉండి కాయ కోలగా ఉంటుంది. గుజ్జు లేత గోధుమ రంగులో ఉంటుంది. చెట్టు నాటిన 4 సం॥రాల తర్వాత నుండి కోతకు వస్తుంది. 175-200 కిలోలు ఒక చెట్టు దిగుబడి వస్తుంది.

కో -2 చెట్టు మధ్యస్థంగా ఉండి, కాయ గుండ్రంగా కో-1 కన్నా పెద్దగా ఉంటుంది. గుజ్జు మెత్తగా తియ్యగా, మంచి సువాసన కలిగి ఉంటుంది. కాయ బరువు 112-168 గ్రాఉంటుంది. కాయలో 2-8 గింజలు ఉంటాయి. చక్కెర శాతం 23.10⁰ బ్రిక్స్, దిగుబడి 175 కిలోలు ఒక చెట్టుకు వస్తుంది. 1.8 టన్నులు ఒక హెక్టారు దిగుబడి వస్తుంది.

గవరయ్య చెట్టు మధ్యస్థంగా ఉండి, గుజ్జు లేత పసుపు రంగులో ఉంటుంది. కాయ బరువు 99.15 గ్రా ఉండి. చక్కెర శాతం 20.23⁰ బ్రిక్స్, ఉంటుంది. కాయలో గింజలు 2.53 శాతం కలిగి, చెట్టుకు 75.6 కిలోల దిగుబడి వస్తుంది.

సింగపూర్ చెట్టు మధ్యస్థంగా ఉండి, గుజ్జు గోధుమ రంగులో ఉండి, కాయ గుండ్రంగా ఉంటుంది. కాయ బరువు 75.23 గ్రా. దిగుబడి 84 కిలోలు ఒక చెట్టుకి వస్తుంది.

సపోటాను నాటిన తరువాత 50-60 సంవత్సరముల వరకు కాపునిస్తుంది. కాబట్టి సరైన రకాన్ని ఎంపిక చేసుకొనకపోతే తరువాత కాలంలో బాగా నష్టపడవలసి వస్తుంది.

వాతావరణం:

సపోట ఉష్ణ మండలపు పంట మన రాష్ట్రంలో అన్ని జిల్లాలకు అనువైనది. నీటి ఎద్దడిని తట్టుకొంటుంది. కాబట్టి వర్షాధార పంటగా అనువైనది. గాలిలో తేమ ఎక్కువగా ఉండే సముద్ర తీర ప్రాంతాల్లో దిగుబడి ఎక్కువగా ఉంటుంది.

నేలలు:

నీరు ఇంకే అన్ని రకాల నేలల్లోను పండుతుంది. తేలిక నేలల్లో త్వరగా ఎదిగి మంచి ఫల సాయాన్నిస్తుంది. ఇసుక భూములు, అధిక చౌడు ఉన్న నేలలు, ఉప్పు నేలలు కూడా నాటడానికి పనికి వస్తాయి. ఉదజని సూచిక మామూలు కన్న ఎక్కువ (8.5-9.0) ఉన్న భూములు కూడ అనుకూలం. నీటి ఎద్దడిని తట్టుకొనే స్వభావం ఉండటం వలన కొండ ప్రాంతాలు, లోతు తక్కువ నేలల్లో కూడా సాగుచేయవచ్చు.

సర్వరీ:

సపోటా ప్రవర్ధనం :

వాణిజ్య సరళిలో ప్రవర్ధనం చేయుటకు మూడు పద్ధతులు పాటించవచ్చు. అవి అప్రోచ్ గ్రాఫ్టింగ్ (చేర్పంటు పద్ధతి) వెడ్జ్ గ్రాఫ్టింగ్ మరియు వెనీర్ గ్రాఫ్టింగ్ (కొమ్మంటు) వీటిల్లో వెనీర్ పద్ధతి ద్వారా ఎక్కువ సంఖ్యలో సపోటా మొక్కలను ప్రవర్ధనం చేయవచ్చును.

వేరుమూలం పెంచుట:

సపోటాను పాల లేదా ఫిర్ని విత్తనం నుండి వచ్చిన మొక్కలపై అంటుకడతారు. వేరు మూలం పెంచుటకు 6"×8" కొలతలతో 300 గేజ్ మందం గల నల్ల పాలిథీన్ సంచులలో మట్టి, ఎరువు మిశ్రమం నింపుకొని 24

గంటలు నానబెట్టిన విత్తనాన్ని నాటుకోవాలి. సరైన క్రమంలో నీరు పెడుతూ ఉండాలి. మొక్కలు పెన్సిల్ మందం వచ్చి ముదిరిన తరువాత అంటుకట్టుకోవడానికి సిద్ధం అవుతాయి.

కొమ్మంటు పద్ధతి (వినీర్ గ్రాఫ్టింగ్) : ఇది చాలా సులువైన పద్ధతి. ఈ పద్ధతిలో మొదట సయాను రెమ్మనుతల్లి చెట్టు పై నుండి ప్రిక్యూరింగ్ చేసి మొగ్గలు ఉబికి ఆకు కాడలు రాలినపుడు వేరు చేసి వేరుమూలంపై అంటు కట్టాలి. కాబట్టి సయాను రెమ్మలను దూరప్రాంతం నుండి కూడా తెచ్చుకొని అంటు కట్టుకోవచ్చు. పాలిథీన్ సంచులు లేదా మట్టి కుండీలలో పెంచిన పాల లేదా ఖీర్ని వేరుమూలంపై అంటుకట్టుకోవచ్చు. కొమ్మంటు పద్ధతిలో ఫిబ్రవరి-మార్చి మాసాల్లో చిగురించిన కొమ్మలను 3-4 మాసాల వయస్సు ఉన్నప్పుడు ఎన్నుకొని ప్రిక్యూరింగ్ చేసుకోవాలి. రెమ్మల కాండం గుండ్రంగాను, చర్మం ఆకు పచ్చ కాకుండా గచ్చకాయ రంగులో ఉండాలి. అది పెన్సిల్ మందంలో ఉండి 60 సెం.మీ పొడవు ఉండాలి. దాని చివరి మొగ్గ పెద్దదిగాను, ప్రస్తుటంగా ఉండాలి. ఎంపిక చేసిన రెమ్మల మీద ఉన్న ఆకులను కాడలు విడిచి పెట్టి కత్తిరించి వెయ్యాలి. వారం పది రోజులలో కాడలు రాలిపోతాయి. ఆసమయంలో రెమ్మలను కత్తిరించి సేకరించాలి. ఆవిధంగా ఆకులను తొలగించడం వల్ల సయాను రెమ్మ చివరి మొగ్గ ఉబ్బి చిగురించడానికి సిద్ధంగా తయారు అవుతుంది. ఈ విధంగా సయాను పుల్లను అంటుకట్టుటకు సిద్ధం చేయడాన్ని ప్రిక్యూరింగ్ అంటారు. పెన్సిల్ మందం ఉన్న పాల లేదా ఖీర్ని వేరుమూలం మొక్క కాండంపై 15-20 సెం.మీ ఎత్తులో 4-5 సెం.మీ పొడవున కొంచెం ఏట వాలుగా కాండంపై నుండి కిందకు పడునైన గ్రాఫ్టింగ్ చాకుతో కొయ్యాలి. ఆ కోతకు దిగువ భాగంలో 45° వాలుగా మరొక కోత కోసి గంటును ఏర్పరచాలి, సయాను రెమ్మ మొదలు భాగంలోకూడా అదే విధంగా ఒక పక్కవాలుగా కోసి, రెండవవైపు వేరుమూలంపై చేసిన గాటు సరిపోయే విధంగా గాటుపెట్టి దానిని వేరు మూలం గాటులో అమర్చి పాలిథీన్ పీలికతో గట్టిగా చుట్టి కట్టాలి. వేరుమూలం పై రెండు ఆకులు మాత్రమే ఉంచి మిగిలినవి తీసివేయాలి. సయాను రెమ్మ చిగురించడం ప్రారంభించాక వేరుమూలం చివరి భాగాన్ని అంటు కలయికపై భాగంలో కోసి తొలగించాలి. అంటు చిగురించడం మొదలు పెట్టిన తరువాత 6 నెలల్లో నాటుకోవడానికి సిద్ధం అవుతుంది.

జూలై నుండి సెప్టెంబరు నెలలు అంటు కట్టుకోవడానికి బాగా అనుకూలం. ఈ కాలంలో కట్టిన అంటు ఎక్కువ శాతం సఫలమవుతాయి.

మొక్కలు నాటుట:

జూలై నుండి ఫిబ్రవరి వరకు నాటుటకు అనుకూలం. ఎంపిక చేసిన రకాన్ని 10 × 10 మీటర్ల దూరంలో ఎకరానికి 40 మొక్కల చొప్పున నాటుకోవాలి. నాటడానికి 1×1×1 మీ. గుంతలను తీసి, తవ్వినమట్టికి 30 కిలోల బాగా చివికిన పశువుల ఎరువు, 2 కిలోల సూపర్ ఫాస్ఫేట్, 200గ్రా. 2 శాతం ఫాలిడాల్ పొడి మందు కలిపి గుంతలను నింపాలి. గుంటలను నింపేటపుడు ఒక అడుగు లోతున 10-15 కిలోల (4"-6" మందం) కొబ్బరి పొట్టు పోయాలి. కొబ్బరి పొట్టు వేసినట్లయితే వేసవిలో ఎక్కువ నీరు నిల్వ చేసుకుని, మొక్కలకు నీటి ఎద్దడి రానివ్వదు, మరియు కుళ్ళిన తర్వాత మంచి సేంద్రీయ ఎరువుగా మారి చెట్టుకు ఉపకరిస్తుంది. అంటును గుంత మధ్యలో ఉంచి, అంటు భాగం భూమిపైకి ఉండే విధంగా నాటుకొవాలి. నాటిన మొక్కలకు పాదులు చేసి, నీరుపోసి మొక్కలు గాలికి ఒరిగిపోకుండా కర్రపాతి ఊతం ఇవ్వాలి. వేరు మూలం నుండి పెరిగే పక్క కొమ్మలను ఎప్పటికప్పుడు తొలగించాలి.

ఎరువుల యాజమాన్యం :

తొలకరిలో తోటలను ఇరువైపులా దుక్కి దున్ని, చెట్లకు పాదులు చేసి ఎరువులను వేయాలి. ప్రతి చెట్టుకు ఈ క్రింది మోతాదులో ఎరువులను చెట్టు చుట్టూ 1.5 మీ దూరంలో పాదులో సమంగా వేసి, మట్టిలో కలిపి, ఎరువులు కరుగుటకు సరిపడేంత తేలికపాటి తడి మాత్రమే ఇవ్వాలి.

మొక్క వయస్సు	నత్రజని (గ్రా)	యూరియా (గ్రా)	భాస్వరం (గ్రా)	సింగిల్ సూపర్ ఫాస్ఫేట్ (గ్రా)	ఫాటాష్ (గ్రా)	మ్యూరేట్ ఆఫ్ ఫాటాష్ (గ్రా)	పశువుల ఎరువు (కి)
1-3 సం॥లు.	50	110	20	125	75	125	25
4-5 సం॥లు	100	220	40	250	150	250	50
5-8 సం॥లు	200	440	80	500	300	500	50
8 సం॥లు ఆ పైన	400	880	160	1000	450	750	50

నీటి యాజమాన్యం :

సపోట చెట్లు నీటి ఎద్దడిని బాగా తట్టుకుంటాయి. మొక్కలు నాటిన రెండు సంవత్సరాల వరకు వేసవిలో నీటి ఎద్దడి రాకుండా ప్రతి 15 రోజులకొకసారి తడి ఇవ్వాలి, ఎదిగిన చెట్లకు వేసవిలో 30 రోజులకొకసారి తడియివ్వాలి. డ్రిప్ పద్ధతిలో నీరు ఇచ్చినట్లయితే ప్రతి చెట్టుకు వాతావరణాన్ని బట్టి 60-100 లీ. నీటిని ప్రతిరోజు ఇవ్వాలి.

కలుపు నివారణ మరియు అంతర కృషి: తొలకరిలో నేలను దున్ని ఖాళీగా వున్న భూమిలో పచ్చిరోట్ల పైర్లు వేసి, 45 రోజుల తరువాత భూమిలో కలియదున్నటం వలన కలుపు నిర్మూలన, భూమి సారవంతమవడమేకాకుండా నీటి నిల్వ సామర్థ్యం కూడా పెరుగుతుంది. తరువాత అవసరమైతే 1 లేక 2 సార్లు నేలను దున్నటం ద్వారా కలుపును నిర్మూలించవచ్చు. లేత తోటల్లో, కాపుకు వచ్చిన తోటల్లో వేరుశనగ, అపరాలు, కాయగూరలు సాగుచేసి ఆదాయాన్ని పెంచుకోవచ్చు. గడ్డి జాతి కలుపు మొక్కల నివారణకై గ్లైఫోసేట్ కలుపు మందును లీటరు నీటికి 5 నుండి 8 మి.లీ. చొప్పున పిచికారి చేయాలి.

కొమ్మల కత్తిరింపులు:

సపోటాలో ప్రత్యేకంగా కొమ్మల కత్తిరింపులు అవసరం లేదు. ఎదిగే మొక్కలకు 3 అడుగుల లోపు ప్రధాన కాండం మీద ఉన్న కొమ్మలను తొలగించి ఆ తరువాత 4-5 కొమ్మలను ఉంచితే సరిపోతుంది. ప్రతి సంవత్సరం ఎండిన కొమ్మలను, లోపలి భాగంలో గుబురుగా పెరిగిన కొమ్మలను, నేలను తాకే క్రింది కొమ్మలను తొలగించాలి.

సస్యరక్షణ -పురుగులు

మొగ్గతొలిచే పురుగు : పిల్ల పురుగులు లేత గులాబి రంగులో ఉంటాయి. ఇవి లేత పూ మొగ్గలను తొలచి తినివేయడం వలన పంట దిగుబడి తగ్గుతుంది. జులై నుండి నవంబరు వరకు ఈ పురుగు ఆశిస్తుంది.

ఆకుగూడు అల్లే పురుగు : జులై నుండి నవంబరు వరకు ఈ పురుగు ఉధృతి కనబడుతుంది. పిల్ల పురుగులు లేత, ముదురు ఆకులను గూళ్ళుగా చేసుకొని ఆకులను తినటం, గోకటం వంటివి చేస్తాయి. ఈ విధంగా లేత చిగురు, పూలకు హాని చేస్తాయి. ఈ పురుగులు అప్పుడప్పుడు కాయలను కూడా ఆశిస్తాయి.

పిండినల్లి : ఈ పురుగులు తెల్లటి పిండి వంటి పదార్థంతో కప్పబడి ఉంటాయి. ఇవి పూ కొమ్మలను, కాయ తొడిమలను ఆశించి రసం పీల్చడం వలన పిందె రాలిపోతుంది. కాయలు ఎదగవు. ఈ పురుగులు విసర్జించే తేనె వంటి పదార్థం వలన కొమ్మలు, ఆకులపై మసి వంటి పదార్థం ఏర్పడుతుంది.

కాయను తొలిచే పురుగు: ఈ పురుగు సాధారణంగా సరైన యాజమాన్య పద్ధతులను పాటించని తోటలలో వస్తుంది. పురుగుల కండ ద్వారా గింజను చేరుకొని గింజను తింటాయి. దీని వలన కండ పాడవకపోయినా, కొనుగోలుదారులలో అయిష్టత ఏర్పడుతుంది.

పై పురుగులను నిర్మూలించడానికి క్లోరిఫైరిఫాస్ 2.0 మి.లీ లేదా ఎసిఫేట్ 1.5 గ్రా. కలిపి ఆకులు, చిగుళ్ళు, కొమ్మలు పూర్తిగా తడిసేలా పిచికారి చేయాలి. ఈ మందులను అవసరాన్ని బట్టి మారుస్తూ వాడుకోవాలి. తోటలలో కలుపు లేకుండా శుభ్రత పాటిస్తే చాలా వరకు చీడలను అరికట్టవచ్చు.

తెగుళ్ళు

ఆకుమచ్చ: ఈ తెగులు అక్టోబరు నుండి డిసెంబరు మాసం వరకు తేమ అధికంగా ఉండే సందర్భాల్లో ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. చిన్న చిన్న వలయాకారపు మచ్చలు తెల్లని మధ్యభాగం, గులాబిరంగు లేదా ఎరుపుగోధుమ రంగు అంచులతో ఏర్పడతాయి. మచ్చలు ఆకులకు రెండువైపులా ఏర్పడతాయి. మచ్చలు ఎక్కువగా ఏర్పడినపుడు ఆకులు రాలి దిగుబడి తగ్గుతుంది. దీని నివారణకు 3.0 గ్రా. కాపర్ ఆక్సీక్లోరైడ్ లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారి చేయాలి.

చెక్క తెగులు లేదా ప్లాట్ లింబ్ : తెగులు సోకిన కొమ్మలు వెడల్పుగా మారి వంకరలు తిరిగి సర్పాకృతిలో ఉంటాయి. ఆకులు సన్నగా, పసుపు రంగులో గుబురుగా కనిపిస్తాయి. కాయలు చిన్నవిగా ఉండగానే ఎండిపోతాయి. తెగులు తీవ్ర దశలో ఆకులు రాలి కొమ్మలు ఎండిన చెక్కలాగా కనబడతాయి. తెగులు సోకిన కొమ్మలను కత్తిరించి 3 గ్రా|| కాపర్ ఆక్సీక్లోరైడ్ లేదా 2.5 గ్రా. మాంకోజెబ్ లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారి చేయాలి.

ఇనుప ధాతు లోపం ఉన్న చెట్లకు 2 గ్రా. ఫెర్రస్ సల్ఫేట్ మరియు 1 గ్రా నిమ్మ ఉప్పు లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారి చేయాలి.

పంటకోత, దిగుబడి :

నాలుగేళ్ళ వరకు పూతను తొలగించి 5 లేక 6 వ ఏట నుండి కాయలను కోయవచ్చు. ముదరని కాయలను కోయడం వలన సరిగా పండవు. అందువలన పక్వానికి వచ్చిన కాయలనే కోయాలి. కాయలను ఒకేసారి కోయకుండా 3-4 కోతల్లో కాయలు కోయడం మంచిది. పక్వానికి వచ్చిన కాయలపై ఉన్న పొట్టు వంటి పదార్థం రాలిపోయి కాయలు బంగాళదుంపల వలె కనపడతాయి. అటువంటి కాయల చర్మాన్ని గోకినపుడు కండ పై భాగం ఆకుపచ్చగా కాకుండా పసుపు పచ్చ రంగులో ఉంటుంది. పక్వానికి వచ్చిన కాయల చివర నున్న సన్నటి ముల్లు చేతితో తాకగానే ఊడిపోతుంది. ఈకాయలను కోసినపుడు తక్కువగా పాలు కారతాయి. ఆ విధంగా పక్వత దశను సరిచూసుకొని కాయలను కోయడం అనుభవంతోనే సాధ్యం. కాయలను తొడిమతో సహా కోయాలి. కోసిన కాయలను నీడలో ఉంచాలి. కోత అనంతరం సరియైన జాగ్రత్త పాటించనట్లైతే కాయలు నిలువ వుంచినపుడు కుళ్ళే ప్రమాదం ఉంది.

ముందు ఇథిలీన్ వాయువు 80-100 పిపియం గాడతలో మాగబెట్టాలి. ఈ విధంగా చేయడం వలన కాయలు 4 రోజులలో పండుతాయి. సాధారణంగా 10 సంవత్సరాల వయస్సు ఉన్న చెట్లకు 1000-1500 కాయలు 25 సం॥ పైబడిన చెట్లకు 3000 కాయల వరకు ప్రతి సంవత్సరం పొందవచ్చు.

ఎగుమతి కొరకు సపోటా కోత, ప్యాకింగ్ :

- తగిన యాజమాన్య పద్ధతులు, సస్యరక్షణ చర్యల ద్వారా తోటలను చీడలు, తెగుళ్ల బారి నుండి కాపాడాలి.
- కోతకు 30 రోజులు ముందుగా పురుగు మందులు పిచికారి ఆపాలి. దీని వలన పురుగుమందుల అవశేషాలు తగ్గుతాయి.
- 80 శాతం పక్వతగల కాయలను కోయాలి. కోత ఉదయం 6 గంటల నుండి 9 గంటల వరకు చేపట్టాలి. కోత సమయంలో కాయల మీద సొన కారకుండా జాగ్రత్తపడాలి. కాయల రవాణాకు ప్లాస్టిక్ క్రేట్లను మాత్రమే వాడాలి.
- గ్రేడింగ్ సమయంలో చీడ పట్టినవి, గట్టిగా ఉన్నవి, పక్వతకు రానివి, ఇతర కారణాల వల్ల చెడిపోయిన కాయలను వేరు చేయాలి. ఒకే పరిమాణం గల కాయలను వేరుచేసుకోవాలి.
- ఎంపిక చేసిన కాయలను మంచి నీటిలో కడగాలి.
- తరువాత 500 పి.పి.యం. బెనోమిల్ కలిపి, 12⁰ సెంటీగ్రేడు వద్దకు చల్లబరచిన నీటిలో కడగాలి.
- నీటి తడి ఆరేవరకు ఫ్యాన్ల కింద ఆరబెట్టి 20.5 × 20.5 × 5.5 సెం.మీ. అట్ట పెట్టెకు 16 కాయలు పట్టే విధంగా ప్యాక్ చేయాలి.

ఉత్పత్తులు :

సపోటా పండ్లను ఎండబెట్టి వరుగులు, పొడి మొదలగు నిల్వ ఉత్పత్తులను చేయుటకు ఉపయోగించవచ్చును. తాజా పండ్లతో వరుగులు, పండ్ల పొడితో మిల్క్ షేక్లను, పండ్ల రసాలను తయారుచేయవచ్చును.

సపోటా సాగుపై మరిన్ని వివరాలకు సంప్రదించవలసిన చిరునామా
 ప్రిన్సిపల్ సైంటిస్ట్ (హార్టికల్చర్) మరియు హెడ్, ఫల పరిశోధనా స్థానం,
 సంగారెడ్డి, ఫోన్: 08455-276451